

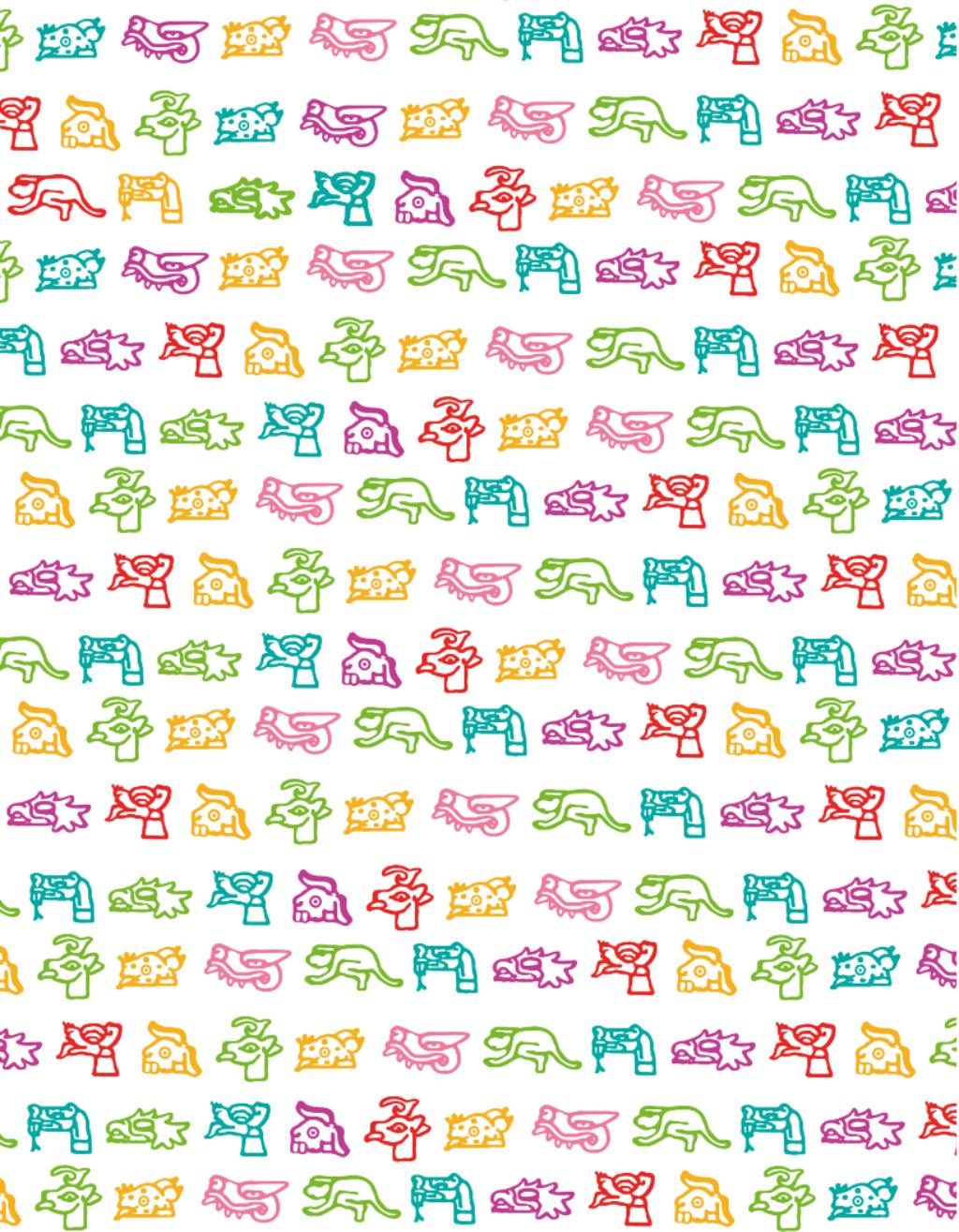
COTAIPEC

COMISIÓN DE TRANSPARENCIA Y ACCESO A LA

INFORMACIÓN PÚBLICA DEL ESTADO DE CAMPECHE

**U A'ALMAJ T'AANIL KANAMBE'ENIL U
CHÍIKUL K'AABA' KAJNÁAL TU
LU'UMIL CAMPECHE JE'EL BIX
MÉEK'TANKAANJILO'OB.**

**U A'ALMAJ T'AANIL KANAMBE'ENIL U CHÍIKUL
K'AABA' KAJNÁAL TU LU'UMIL CAMPECHE JE'EL BIX
MÉEK'TANKAANJILO'OB.**

**COMISIÓN DE TRANSPARENCIA Y ACCESO A LA INFORMACIÓN
PÚBLICA DEL ESTADO DE CAMPECHE.
UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE CAMPECHE.
CENTRO DE ESPAÑOL Y MAYA DE LA FACULTAD DE HUMANIDADES.**

Primera edición 2014.

Ejemplar de cortesía prohibida su venta.

Impreso en la Ciudad y Puerto de San Francisco de Campeche, México.

**U A'ALMAJ T'AANIL KANAMBE'ENIL U CHÍKUL
K'AABA' KAJNÁAL TU LU'UMIL CAMPECHE JE'EL BIX
MÉEK'TANKAANJILO'OB.**

**YÁAX JO'OL TS'ÍIB
TU YÓOK'LAL U MEYAJIL UNAJ U BEETA'AL**

**YÁAX NOJ JAATS
NOJ T'AAN**

Yáax jaats ts'iib.- Le A'almaj T'aana' uti'al tuláakal kajnáal je'el bix u yutsil u kuxtal, tu yóok'lale' kux kaxtik u kananbe'enil yéetel u ts'áaiq u yutsil u chíikul u k'aaba' máak yaan tu k'ab u Mola'ayilo'ob Jala'achil.

Jaats ts'iib 2.- Le A'almaj T'aana' ku kanáantik u bak'pachil k'aaba' máak ku ts'iibta'al ti' je'el máakalmáak nu'ukbesajile', ti'al beya' u páajtal u meyajta'al tubeel tumen u Mola'ayilo'ob Jala'achil.

Ba'ale' yaane' ma' tun béeychajal u meyajta'al beya', je'el bix le je'elo'oba':

I.- Tuláakal ts'olt'aanil meyaj jáatspaja'an mukulbe'enil tumen le A'almajt'aana'; je'el bix

II.- U tsolt'aanil mejay jóok'sa'an ti'al u béeychajal xak'almeyajil p'isaj noj si'ipil. Tu yóok'lal le je'ela' u máaxil táanlik le jaats

ts'olt'aanila' leti' kun u ya'al ti' u Noj Mola'ayil tsolt'aanil u meyaj Jala'achile' yaan le ju'uno'oba' yéetele' yaan u tsolik ti' ba'ax meyajil úuch yéetel beyxano' ba'ax ku kaxanta'al tu yóok'lal.

Jaats ts'iib 3.- Utí'al u béeychajal le A'almajt'aana' yaan ch'a'nu'uiktik le t'aano'oba':

I.U tsolt'aanil u bak'pachil k'aaba' máak ti'an ichil junmúuch' máakil xan, mixba'al ti' bix úuchik u yaantal, u líik'sa'al wáaj u meyajta'al;

II. U tsolt'aanil k'aj óolbe'enil tumen kajnáal: le je'ela' ku páajtal u k'aj óolta'al tumen je'el máaxak ma' wet'a'an ti' tumen a'almaj t'aanile', lela' ku béeychajal u k'áatik mina'an u bo'olil wáa yaan u bo'o'otike' tu yóok'lal bey unajo'.

III. U k'u'ubul tsol t'aanil ti' yaanal máak: u ya'alal wáaj u k'u'ubul ti' yaanal máak máax k'áatik le tsol t'aanilo':

IV. U Mola'ayil: U Mola'ayil u ts'a'abal k'aj óoltbil u tsol t'aanil meyaj Jala'ahil tu Lu'umil Campeche, leti' ku béeykunsik u ch'a'anukta'al le A'almaj T'aana'.:

V. Éejentbil: u ts'iib t'aanil jáalk'abe'enil u beeta'al, u ts'áaiik máak u yóol yéetel u jach k'aj óoltmaj ba'ax u beetik ikil u éejentik u yúuchul meyaj yéetel u chíikul k'aaba.

VI. U chïikul kuxtal máak: tuláakal u chïikul kuxtal máak k'aj óolta'an, bey xano' wáaj je'el u páajtal u k'aj óolta'al tu yóok'lal u ch'i'ibalil, u bixil u wiinkilil, tu yóol, u máansik u kuxtal ichil u baatsil, tu'ux yanik u kajtalil, u xokbe'enil najil, tu'ux u t'aanal, ba'ax u ba'alo'oba'il, u yoksaj óolil, u tuukul, u toj óolalil, u máaxil uts tu yich, u ts'aalil k'ab, u chïikul k'i'ik'el, xokbe'enil meyaj ti' computadora je'el bix uláak'o'ob yaan u yil yéetel u kuxtalil.

VII. Mola'ayil táanlik: U Mola'ayil Jala'achil táanlik u chïikul kuxtalil máak lela' tumen leti'e' tu éejentaj u yúuchul meyaj yéetel;

VIII. Máax ku k'áatik wáaba'ax wáaj máax loobilta'an: u máaxil ku líik'sa'al u chïikul kuxtalil ichil u tsol t'aanil meyaj mola'ayil;

IX. A'almaj T'aanil. Le A'almaj t'aanila';

X. U meyajil jáastpajal chïikul k'aaba'. U táanla'al u chïikul kuxtalil ti'al u tsolt'aanil ku bin u jóok'ole' ma' tun páajtal u keet t'aanta'al yéetel mixmáak' uláak'.

XI. U máaxil táanlik: Máax táanlik wáaj meyajnáalil ku beetik u meyajil u tsol t'aanil meyaj jala'achil;

XII. Áantaj máakil: U áantajnáalil ku éejentik kajnáal ku

páajtal u t'aan tu yóok'lal u chíikul kuxtalil tu táanil mola'ayil. Le je'ela' ku béeychajal u yúuchule' wáaj ku ye'ek'saal u ju'unil joronts'übtá'an tumen Noj áantajnáalil.

XIII. Nu'ukbesajil lìik'saj chíikul kuxtal máak: tuláakal u nu'ukulil meyajil, u ts'übil, u mejen nu'ukulil lìik'spajal, u tsolt'aanil ku meyajta'al tumen u Mola'ayilo'ob Jala'achil, lelo'oba' je'el mákalamáak úuchik u máak'anta'al, u lìik'pájal je'el bix u tsoolil yéetel u bixil u páajtal u k'aj óolta'alo'oibe';

XIV. Máax beetik u meyajil: U Mola'ayilo'ob Jala'achil , je'el bix u ya'lik u jaats ts'übil IV u A'lmaj T'aanil u K'aj óolta'al u tsol t'aanil u meyaj Jala'achil tu Lu'umil Campeche.

XV. U meyajta'al u tsol t'aanil: U meyajil ku beeta'al yéetel u túumben nu'ukbesajil wáaj chéen k'abil u máak'anta'al je'el bix ti'al molbil u t'aanil, u tsübtá'al, u lìik'sa'al, u meyajta'al, u ts'a'abal k'aj óoltbil, u bin yoksa'al ichil uláak meyajilo'ob, u kanáantal u tsol t'aanil je'el bix ti'al uláak' u bixil u meyajta'al;

XVI. U kúuchil ts'áaik k'aj óoltbil tsol t'aanil meyaj: U kúuchil Mola'ayilo'ob k'amik u k'áat chíitajil tsol t'aanil meyaj, u yutskiinpajal waba'ax t'aanil, u p'a'atal mina'an u beelal je'el bix k'áata'al mukulbe'enil u chíikul k'aaba' je'el máaxake', le kúuchil túuna leti' kun u yil meyajil tu yóok'lalo'ob, je'el bix u ya'lik le A'almaj t'aanila' yéetel u tsol t'aanil ku bin u jóok'sik le Noj Mola'ayila'.

XVII. Máax ilik u meyajil tsol t'aanil: U máaxil ku ya'alik Mola'ayil jáalk'abbe'enil u beeta'al u meyajil tsol t'aanil u chiikul k'aaba'.

**KA'ANOJ JAATS
U TÁANLA'AL U CHÍIKUL K'AABA' MÁAK**

**YÁAX
TU YÓOK'LAL U JEETS' T'AANILO'OB**

Jaats ts'iibil.- U nu'ukbesajil u táanla'al u chiikul k'aaba' máak yaan tu k'ab u Mola'ayilo'ob Jala'achile' yaan u ch'a' nuktik le tsol t'aanilo'oba':

U Jaajil t'aan : U k'áat u ya'ale' u nu'ukbesajil u táanla'al u chiikul k'aaba' máake' yaan u ch'a' nu'uktik u jeets' t'aanil meyaj amal Mola'ayil Jala'achil, beyxano' yaan u kaxta'al u tsol t'aanil je'el bix u ya'alik te' jeets' t'aano'oba';

Le nu'ukbesajila' ma' tun páajtal u kúulpachtik A'almaj T'aanilo'ob wáaj u tojbe'enil u meyaj Jala'achil, yéetele mix tu yóok'lal uláak' wáaba'ax meyajil jela'anil ti' le unajo' wáaj tumen xan mixba'al yaan u yil yéetel u ba'axtenil úuchik u jóok'sa'al ti'al meyajtibil. Wáaj tumen u tsol t'aanil chiikul k'aaba' máak ku k'a'abetchajal uláak' k'iin ti'al u máak'anta'al k'ayláayil, u ye'ek'sal u ya'abil yaan je'el bix ti'al u meenta'al u

xak'äl meyajile' lela' ma tun jóok'ol u jela'anil u beelal.

Éejentbil u meyajil. U k'áat u ya'ale' kajnáale' ku cha'ik u yúuchul meyaj yéetel u chíikul k'aaba'.

U jaajil chíikul k'aaba': Unaj jaaj u t'aanil u chíikul k'aaba' máak, tojbe'enil, no'oja'anil yéetel chéen le ku k'a'abeetkúuntik ti'al u yúuchul u meyajil tu yóok'lal. Beyxano' le je'elo'oba' unaj u jaajil t'aan tu yóok'lal u kuxtal bejlae'.

Mukulbe'enil t'aan: Ku jets'ik u yuumil wáaj máax ku t'aan tu t'aan tu yóok'lal ti'al u k'aj óoltik u tsol t'aanil chíikul k'aaba', beyxano' u jo'olpóopil mola'ayil wáaj le máax beetik u meyajilo yéetel u kanáantiko'ob mukulbe'enil u beeta'al u meyajil.

aj t'aanilo'ob ti'al u ts'a'abal meyaj ti' u nojchil nu'ukbesajil meyaj chíikul k'aaba' máak, je'el bix ti'al máax beetik u meyajile' yaan u ya'aliko'ob ba'ax unaj u beetiko'ob ti'al u jets'iko'ob u kanáanta'al u tsol t'aanil je'el bix u mukulbe'enil u nu'ukbesajil meyaj beyxan yaan u we'et'el u beeta'al uláak' wáaba'ax meyajil jela'anil ti' úuchik u ts'a'abalo', beyxano' bix kun bo'olbil u si'ipil ikil ma' tu beeta'al u meyajil tubeel. Le ba'ax ts'o'ok u ya'ala'ala' yaan u yilik ma' u loobiltik uláak' A'almaj t'aanilo'ob.

U chii'kul k'aaba' máake' chéen uti'al u yuumil, ma' tu páajtal u ti'alinkúuntik yaanal máak, le beetike' ma' tu béeychajal u máansa'al ti' uláak' máak, ja'ali wáaj bey u ya'lik A'almaj t'aanil tumen táan u yúuchul u tokbaile' wáaj tumen u yuumile' ku éejentik, lela' yaan u ts'aka'antal kex wáaj ku xu'ulul u meyayil ichil Mola'ayil yéetel u yuumil le chii'kul k'aaba'o' je'el bix wáaj ku xu'ulul meyaj xan yéetel u nojchil ilik le meyaj te' Mola'ayilo wáaj máax beetik u meyajil.

U kanambe'enil chii'kul k'aaba': Ku kaxtike' chéen u nojchil ilaj meyajil, wáamáax jts'a'an ti'al u táanlik u chii'kul k'aaba' máake' ku páajtal u beetiko'ob tuláajal u meyajil , lela' je'el bix u ya'lik u tsoolil meyajil.

U yaantal tsol t'aanil tu kúuchil: U tsol t'aanile' k'a'abeet u lüik'sa'al tubeel, ti'al u páajtal u meyajtaal yéetel, u yutskiíntpajal u t'aanil, u p'aata'al mina'an u beelal yéetel u ya'lik u yuumil wáaj ma' u k'áat ka úuchuk meyaj yéeteli'.

U k'iinil unaj u ts'aka'anta'al: Tuláakal u chii'kul t'aanil k'aaba'a máake' yaan u tu'upul wáaj u ja'atal u k'iinil ku mina'antal u beelal.

ba'ax ma' tun tu'upule' leti u xokbe'enil ichil u buka'aj u ya'abil meyaj, ba'ale' t'aanile' yaan u ja'atspajal ti' le kun tu'upulo' le kun k'a'abeetchajalo'.

Bey túuna', chéen kun líik'spajal u tsol t'aanil je'el bix jeets'ej u meyajta'al, tu maantatsil yéetele' ti'al u p'áatal ichil u meyajil k'ajláayil.

KA'ANOJ JAATS

TU YÓOK'LAL U NU'UKBESAJIL U MEYAJTA'AL CHÍKUL K'AABA' MÁAK

Jaats ts'ib 5. U Nochil Mola'ayil Jala'achile' ku kuchik u yilik u káajsa'al u beeta'al u meyajil ti'al u yaantal u nu'ukbesajil meyajtibil u chíikul k'aaba' máak, beyxano' ti'al le je'ela' yutskiinta'al wáaj u jelpajal, je'el bix unaj u beetik ichil u meyaiil.

Jaats ts'ib 6.- U p'éelikúunsa'al, u meyajta'al yéetel u táanla'al u nu'ukbesajil chíikul k'aaba'a máake' yaan u meyajta'al je'el bix u ya'lik le t'aano'oba':

I. U múuch' tsol t'aanil yaan ti' u chíikul k'aaba'a máak yaan tu k'ab Mola'ayilo'ob Jala'achile' unaj u tsol ts'ibta'al, yéetele' yaan u túuxta'al ti' U Noj Mola'ayil u ts'a'abal k'aj óoltbil u tsol t'aanil Meyaj Jala'achil, ichil le je'elo'oba' yaan u yila'al ts'ibta'an le t'aano'oba':

a) U chíikul k'aaba' máak ts'ibta'ane' láayli' yaan u meyajta'al je'el bix yáax a'alabik ka jmo'ol u t'aanile';

b) Mixjump'éel ichil le tsol t'aanila' ku páajtal u ts'a'abal

ojéelbil wáaj ma' a'ala'an tumen Mola'ayil yéetele' wáa yumen mina'an xan mixba'al u yila'il yéetel u meyajil;

c) U buka'aj k'iinil kun xáantal líik'spajaja'anile' leti' le unaj ti'al u chukik u beeta'al u meyajil je'el bix ts'üibta'ano'.

Amal Mola'ayile' yaan u ts'áaik ojéelbil tu nu'ukbesajil internete' yaan u nu'ukbesajil u meyajtik u tsol t'aanil chiikul k'aaba' máak, ku beetik u chúukbesa'al ti' uláak' wáaba'ax t'aanil ti', tu yóok'lale' yaan u ya'alik ti' Noj Mola'ayil tu yaam k'iinil ku ya'alik le A'almaj T'aanila yéetel u ch'a'anuktik u jéets' t'aanilo'ob ku ts'áaik Noj Mola'ayil tsol t'aanil.

II. Wáaj táan u máak'anta'al u Nu'ukbesajil Meyaj tsol t'aanil chiikul k'aaba' máake' wáaj táan xan u chúukbesa'al u t'aanile' yaan u ya'ala'al le tsol t'aano'oba:

a) Ba'ax ku kaxta'al yéetel u Nu'ukbesajil le Meyaja' yéetel bix kun meyajtbil;

b) U k'aaba' máax wáaj u múuch' máakil táan u k'áata'al u chiikul k'aaba' wáaj máax unaj u ts'áaik ojéelbil.

c) Bix u beeta'al u meyajil ti'al u yojéelta'al u chiikul k'aaba' máak;

d) U tsoolil ba'ax ku ts'áaik ojéelbil le nu'ukbesajilo' yéetel u

jejeláasil tsol t'aanil ku bisik;

e) Tu yóok'lal ba'ax tsol t'aanil ku páajtal u k'u'ubul;

f) U Mola'ayil Jala'achil wáaj u máaxil meyajtik u nu'ukbesajil chíikul k'aaba' máak;

g) U kúuchil tu'ux ku páajtal u káata'al u tsol t'aanil meyaj jala'achil, u yutskiinpajal, u p'aatal mina'an u beelal yéetel u ya'lik u yuumil wáaj ma' u k'áat ka úuchuk meyaj yéeteli'; beyxano'

h) U kanambe'enil unaj u beeta'al.

III. Ichil u t'aanil ti'al u tse'elel u nukbesajil u lüksa'al u chíikul k'aaba' máake' yaan u ya'ala'al u kúuchil kun p'atbil u tsol t'aanil wáaj ba'ax kun beetbil ti'al u tu'upul wáaj u xu'ulsa'al u yaantal.

IV Tu yóok'lal u xu'ulsa'al u ts'aka'antal u tsol t'aanil chíikul k'aaba' máake' je'el u páajtal u jóok'sal lüksbil le kun meyajo'ob ti'al u máak'anta'al u tsoolil buka'aj u xokbe'enil yaanjii, wáaj ti'al k'ajláayil, lelo'oba' yaan táanil u ja'atsalo'ob.

jaats ts'íib 7.- Mola'ayilo'obe ken u k'amo'ob u ts'íibil chíikul k'aaba' máake' táanile' yaan u tsolik ti'ob yéetel u jach bixil yéetel u jaajil le tsol t'aanilo'oba':

- I. Tu yóok'lal yaan u nu'ukbesajil u líik'sa'al u chíikul k'aaba'a máake' u bixil u meyajta'al, ba'ax u beelal yéetele' máax ti' kun k'ubbil u tsol t'aanil;
- II. Tu yóok'lal u unajil u núukik le k'áat chi'ob ku beeta'al ti'o'.
- III. Tu yóok'lal ba'ax je'el u páajtal u yúuchul ikil u k'u'ubul u tsol t'aanil chíikul k'aaba', wáaj tumen ma' tu béeychajal u k'u'ubul beyxano' wáa ma' chuka'ani';
- IV. Tu yóok'lal yaan u páajtalil u ts'a'abal k'aj óoltbil le tsol t'aanila', ti'al le je'ela' yaan u yaantal u ts'iibil ikil u éejentik u yuumil, ma' unaj u yúuchul beya' tu k'iinil mola'ayi'ilo'ob ku ch'a'anukti'ko'ob jáalk'abbe'enil u ts'áaiko'ob ojéeltbil tumen bey ya'lik A'almaj t'aanil.
- V. Tu yóok'lal u páajtalil k'aj óoltik wáaj u k'áatik tsol t'aanil meyaj, u yutsikiüntpajal u tu'upul wáaj u ya'lik ma' u k'áat ka ts'a'abak k'aj óotbili'; yéetel xane'
- VI. Tu yóok'lal u k'aaba' máak u nojchil u nu'ukbesajil u meyajtal u tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak.

Le kéen ts'a'abak u ts'iibil k'áat chi' ti'al u yojéelta'al tuláakal wáaba'ax tu yóok'lal u chíikul k'aaba'a máake', yaan u ts'iibta'al te' xana' u t'aanil jach unaj u yojéelta'al tu yóok'lal le jaats tíiba'.

wáaj tumen le tsol t'aanil je'el ma' jts'a'ab ojéeltibil tumen u yuumile' u nojchil ilik u nu'ukbesajil meyaj tsol t'aanile' yaan u túuxtik ts'iib t'aan ti' u yuumile' tu'ux ku jach ma'alob tsolik ti'e' u t'aanil yaan tu chan jaats ts'iibilo'ob I, IV, yéetel V yaan te' jaats ts'iibila', lela' unaj ichil u k'iinilo'ob óoxwinalil úuchik u k'a'amal u k'a'amal le k'áatajilo'.

Le je'ela' ma' tun meentbil wáaj yaan A'almaj T'aanil ku ya'lik ma' unaji'. Beyxano', mix tun ch'a'anukta'al wáaj u tsol t'aanile' ti' ku taal tu tsol t'aanil jáalk'abbe'enil u k'aj óoltik kajnáal.

Jaats ts'iib 8.- Mixmáak unaj u ya'lik u mukulbe'enil chíikul k'aaba', je'el bix ch'i'ibalil, bix leti' ti' u yóolalil, u tuukul, ba'ax ku tukultik tu yóok'lal mola'ayil kajnáalil, u yoksaj óolil, u jets' tuukul k'ujul, u jeets' t'aanil yéetel wáaj ku yuts ichantsik ch'up wáa xiib.

Yaan u jeet's we'et'el u máak'anta'al u nu'ukbesajil chíikul k'aaba' máak ti'al u yaantal u tsol t'aanil ku ya'lik te' tu yáax chan jaats' ts'iiba' yéetele' chéen je'el u páajtale' u beeta'ale' ken yanak ba'ax u beelal, je'el bix u ya'lik ts'e'ets'ek A'almaj t'aanile', ku éejentik u yuumil wáaj wáaj unaj u máak'anta'al u xokbe'enil buka'aj tsol t'aanil ku meyajta'al wáaj ti'al k'ajláayil, ba'ale' t'aanile' ts'oka'an jáatspajal ti'al le meyajil.

Wáaj ti'al u meenta'al u ka'anal xak'ál meyajil wáaj ti' toj

óolalile', ma' k'a'abeet u jaatspajal u tsol t'aanil meyaje'.

jaats ts'iib 9. Tuláakal u nu'ukbesajil ts'ol t'aanil jmaak'anta'ano'ob ti'al u beetik u meyaj Mola'ayilo'obe yéetele' u yoksmajo'ob ichile' u tsol t'aanil chíikul máake' yaan u ch'a'anu'uktik u jeets' t'aanil Kananbe'enil, je'el bix u ya'alink le Noj A'almaj T'aana.

U chíikul k'aaba' máak yaan tu k'ab Mola'ayilo'ob unaj u kanambe'enile' je'el u páajtal u yaantal ti'obe' kex ma' éejenta'an tumen u yuumili', ba'ale' yaan u ch'a'anuktiko'ob chéen u tsol t'aanil k'a'abeet ti'al u kanananol, ti'al ma' u yúuchul loobil wáaj u ch'a'apachta'al si'ipil, le je'elo'oba' unaj u líik'saal tu kúuchil u nu'ukbesajil meenta'an yéetel ts'a'an ti'al le je'ela', yaan túun u jáatspajal ichil u jejeláasil, tu yóok'lale' u tsoolile' yaan u yila'ajil yéetel máakalmáak jach k'a'abeet u kanáanta'al.

Tuláakal le meyaja' yaan u beeta'al chéen wáaj jach k'a'abeet ti'al meentbil jump'éel xak'ál meyaj, lela' ma' tun u kulpacht wáajba'ax A'almaj T'aanil ichil u meyaj Mola'ayil wáaj u kuchmeyajil ikil u táanla'al ba'ax ku k'áatik kajnáal tu táanil u kúuchil ilaj Meyaj.

Beyxano' u chíikul k'aaba' máake' yaan u tu'upul wáaj ma' tun ka' k'a'abeetchajal ichil u meyajil ba'ax óok'lal beeta'ab u líik'sapajal.

Tí'al u jéets'el le meyaja' yaan u jach ch'a'anukta'al buka'aj u ja'abil kajnáal je'el bix tsol t'aanil táan u k'áata'al, maantats' k'abil yanak tak ken ts'o'oksa'ak jump'él xak'ál tsol t'aanil wáaj u meyajil táan u beeta'al, u xul t'aanil mola'ayil tokba'il, u absolutoría, u xot' bo'ol si'ipil, u su'utulbajil tojbe'enil yéetel u xu'ulbesajil kuch si'ipil.

Jaats ts'iib 10.- U máaxil t'aanliko'ob u chíikul k'aaba' máak, tí'al u noj kanmbe'enil ich kaa'j yéetel tí'al ma' u yúuchul loobil tu yóok'lal u bo'olil t'aakine' je'el u páajtal u wet'iko'ob u k'u'ubik u tsol t'aanil meyaj, ma' u yutskiinta'al, ma' u tu'upul yéetel unaj u k'amik u ya'alink u yuumil ma' táan u éejentik le meyajo', lelo'oba' tu yóok'lal u loobajil ku páajtal u yúuchul tumen táan u ba'ate'eita'al Noj lu'umil, tu yóok'lal xan u kanánta'al u tojbe'enil uláak' kajnáalilo'ob wáaj tu yóok'lal xak'ál meyaj ku beeta'al, beyxano' wáaj tumen le je'elo'oba' ma' táan u cha'iko'ob u meyajo'ob tu beel le mola'ayilo'obo'.

Jaats ts'iib 11.- U k'u'ubul u tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak je'el bix chéen u ya'ala'al ti' uláak' máako'obe' yaan u ch'a'anukta'al le tsol t'aano'oba':

I. Tuláakal tsol t'aanil ku k'u'ubul ti' yaanal máako'obe' yaan béeychajal tumen ku éejentik u yuumil, ja'ali' je'el u páajtal u k'u'ubul kex ma' ya'alink u yuumil tumen ku yaantal le t'aano'oba':

- a) Bey u ya'lik jump'éel A'almaj t'aanil unaj u yúuchul;
- b) U tsol t'aanile' jáalk'abe'enil u ts'a'abal k'aj óoltbil ti' kaaj.
- c) Ku ka'abeetchajal yéetele' tumen ti'an ichil u meyajil ilaj tojbe'enil meyaj.
- d) Ku ts'a'abal k'aj óoltbil ti' u Nojchilo'ob kanan kaaj wáaj ilaj noj si'ipil yéetele' tumen yaan u jeets' t'aanil aip'isaj si'ipil;
- e) Ku ka'abeetchajal u túuxta'al ti'al meyajtibil ti' uláak' mola'ayilo'ob;
- f) Ku ka'abeetchajal u túuxta'al ti'al máak'antbil k'ajláayil, u tsoolil buka'aj meyajil ku beeta'al; yéetel
- g) Ti'al u xokbe'enil tsol t'aanil toj óolalil jeel bix ti'al u séebakil u táanla'al k'oja'anil wáaj u yila'al wáaj noj pak'be'enil;

II. Máax k'amik le tsol t'aanila' unaj u beetik tuláakal ba'ax ku ya'lik le A'almaj T'aana';

II. Wáaj u tsol t'aanil ku kúuxta'al ti' yaanal máak tumen yaanal meyajnáal ti' u nojchil u kúuchile', leti'e' unaj u beetik u meyaj jeel bix u ya'lik le A'almaj t'aana', keetil túun u meyaj yéetel u nojchil le kúuchilo';

IV. Beyxano' tuláakal le je'elo'oba' yaan u beeta'al tumen

je'elmáaxake' wáaj ku yaantal tu k'abe' u tsol t'aanil meyajil ikil u xu'ulsik u meyaj jump'éel mola'ayil kajnáal tumen táakpajal meyaj yéetel uláak', u páaykuntikubáa'ob wáaj tu yóok'lal uláak' wáaba'ax. Beyxano wáaj juntúul máake' ku p'atik u siibal ba'alo'obail ti' uláak'.

ÓOXNOJ JAATS TS'ÍIB TU YÓOK'LAL U KANAMBE'ENIL

Jaats ts'íibil 12.- Mola'ayilo'obe' yaan u ts'áaiko'ob u jeets' t'aanil ti'al u kanáanta'al yéetel u tsoolil bix kun líik'sbil ichil u nu'ukbesajil chíikul k'aaba' yaan tu k'aabo'ob, lelo'oba' ti'al u béeychajal u tojbe'enil u táanla'al meyaj, je'el bix u ya'alik le A'almaj T'aana' ti'al túun u kanambe'enil ti'al ma' u sa'atal, ma' u ts'a'abal k'aj óoltbil yéetel ma' u túuxta'al ti' máak wáaj ma' a'ala'an u beetali'. U jach kanambe'enil ku beeta'ale' yaan u yila'ajil yéetel u jejeláasil tsol t'aanil ku meyajta'al; unaj u yaantal u ts'íibil beyxano' yaan u túuxta'al ti' le Noj Mola'ayila' ti'al u tsol ts'íibta'al xan.

Ichil u jeets' t'aanilo'ob le meyaja' yaan u ts'íibta'al u k'aaba' yéetel u kuuch meyajnáalo' wáaj u mola'ayil táanlik u tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak tumen leti' ilik wáaj ku k'áat chí'itik tsol t'aanil. Wáaj tumen k'áatbil u beeta'ale' le tsol t'aanila' yaan u táakbesa'al u ts'íibil mola'ayil tu p'isaj óoltaj ka k'u'ubuk.

Wáaj ku beeta'ale' u meyajil ikil u chúukbesa'al tsol t'aanile' le je'ela' unaj u ya'ala'l ti' Noj Mola'ayil ichil u lajuntuka'ak'aal k'iinil úuchik.

Jaats ts'íibil 13.- Mola'ayil ku táanlik u meyajil tsol t'aanil u chíikul k'aaba' máake' yaan u ch'a'anuktik le ba'alo'oba':

A. Jejeláasil kanambe'enil yaan u beeta'al:

I.- U nu'ukulul meyaj.- Tuláakal u bixil u kanáanta'al u kúuchil meyaj, u nu'ukulul yéetel u mejen ba'alo'obail líik'saj tsol t'aanil ti'al ma' u lo'obilta'alo'ob tu k'iinil sajbe'entsil nojba'al ku yúuchul;

II.- U k'aj óolta'al meyajnáalil.- U kananmbe'enil ti'al u yojéelta'al máax meyajnáalil wáaj máax máakil ts'a'ano'ob ti'al u táanliko'ob u nu'ukbesajil tsol t'aanil meyajil je'el bix u ya'alink u kuch meyajilo'ob;

III.- U yúuchul u meyajil.- U K'a'abeetil u t'aanil ti'al yaantal u nu'ukbesajil u meyajta'al u chíkul k'aaba'a máak, lela' je'el bix unaj u táanla'al meyajil tumen u meyajnáalil, u beeta'al u jáatspajjalil, bix kun meyajtibil, buka'aj u k'iinil kun xáantal u líik'sa'anil, beyxan u meyajil unaj u beeta'al.

IV.- U xokbe'enil. U ts'a'abal u xokbe'enil, u chíikulil je'el bix u nu'ukulil u kanáanta'al ma'alob utsol t'aanil meyaj yéetel le mukulbe'enilo'obo'; yéetel

V.- U nu'ukbesajil túuxtaj t'aanil. Tu yóok'lal u tsol t'aanil meyaj kanambe'enil unaj u beetiko'ob meyajnáal yéetel kajnáal ikil u beetiko'ob u meyajil wáaj u yoksiko'ob uláak' nu'ukbesajilo'ob. Beyxano' ti'al u meyajta'al u nu'ukbesajil chíikul t'aannilo'ob.

JEJELÁASIL KANAMBE'ENIL MEYAJ

I.- Yáax Jaatsil meyaj.- Kanambe'enil unaj u beeta'al ti' tuláakal tsol meyajil. Le je'ela' tumen yaan u beeta'al le ba'alo'oba:

- a) U tsol ju'unil;
- b) U meyajil unaj u beetik kajnáalil ichil u nu'ukbesajil tsolt'aanil chíikul k'aaba' máak;
- c) U tsoolil ba'ax ku bin u yúuchul;
- d) U meyajil u jach k'aj óolta'al yéetel jaajkunta'al;
- e) U tsoolil máax beetik u meyajil je'el máax k'áatik;
- f) U beeta'al u meyajilu k'áata'al u nu'ukulul kiik'saj tsol t'aanil, yéetel
- g) U yoochel u ju'unilo'ob meyaj ti'al kananmbil je'el bix ti'al u yaantal uláak'o'ob.

U ka'ap'éelil.- U meyajil kun meentil ti'al kanatbil u nu'ukbesajil tsol t'aanil u bo'olil tuláakal loobil ku beetik máak tu yóok'lal noj si'ipilil, u bo'olil ku beetikk kaaj, u bo'olil meyajilku beeta'al, u tsoolil u ba'alo'oba'il máak beyxano' tuláakal nu'ukbesajil tsolt'aanil chuka'an u chíikul k'aaba' máak ti'al beya' ku páajtal u yojéelta'al tu yóok'lal leti'. Le meyaja' ku táakpajal ti' le ku beeta'al ichil le yáas jaatsilo', beyxano' yaan u beeta'al le ba'alo'oba:

- a) Jach kanambe'enil meyaj;
- b) U xak'alta'al tojbe'enil u yúuchul meyaj;
- c) U tsol k'aaba' máax ku yokol tu kúuchil; yéetel

d) U tsol t'aanil meyaj ku jach chíikbesisk táan u beeta'al u meyajil.

III.- Yóox jaatsil meyaj. U kanambe'enil meyaj ti' tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak tu yóok'lal u tuukul, u k'ujulil u yoksaj óolil, u mola'ayil kaaj oka'an, u ch'iibalil, u toj óolalil, bix siijik, u kuxtalil tumen xch'up wáaj xiib je'el bix uláak' chíikul ts'iibta'an ichil u meyajil kanambe'enil kaaj yéetel u cha'apacha'ta'al si'ipil. Ichil u nu'ukbesajil tsol t'aanil meyaj ku yokol ichil le u yóoxjaatsa' yaan xan u táakpesa'al le u yáaxjaatsilo'obo', beyxano' yaan chúukpajal yéetel le je'elo'oba':

- a) U ts'a'abal u nu'ukbesajil líik'saj tsol t'aanil meyaj,
- b) U ts'iibta'al máax beetik u meyajil; yéetel
- c) U ts'a'abal u nu'ukbesajil chíikul t'aan.

U jejeláas jaatsil kanambe'enil jeets'ele' yaan u ch'a'anuktik xan ba'ax tsol t'aanil meyaj unaj u táanlik.

Jatsts'iibil 14.- U meyajilo'ob kanambe'enil k'a'ana'an u beetal je'el bix u ya'alik le ts'ook jaats ts'iibilo' ma' jach chéen le je'elo'ob unaj beeta'alo'obo', le beetike' u mola'ayil Jala'achile' yaan u jets'iko'ob uláak' wáaba'ax k'a'abeet ti'al u ma'alo'ob kanambe'enil u nu'ukbesajil tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak.

Tu yóok'lal túun le je'elo'oba' u kanambe'enile' unaj

mukulbe'enil xan yéetele chéen yaan u ya'alal ti' le Noj Mola'ayila', lela' ti'al u tsolts'iibta'al u jaatsil kananmbe'enil táanlik.

JO'ONOJ JAATS U TÁANLA'AL U TSOLT'AANIL CHÍIKUL K'AABA' MÁAK

Jaatsts'iibil 15.- U táanla'al u tsolt'aanil u chíikul k'aaba' máake' yaan u ts'iibil tu'ux ku éejenta'al tumen yuumil, ja'ali' ma' unaj u yúuchule' tumen ku beeta'al le tsol t'aanilo'oba': siguientes:

- I.- wáaj ku k'aabeetchajal ti' u mola'ayilo'ob Jala'achil ti'al u beetiko'ob u meyajo'ob je'el bix unaj u beetiko'obe';
- II. Wáaj yaan u t'aanil ch'aapachta'anil tumen p'is óolal.
- III. Wáaj ku k'áata'al ka meent'aak tumen ti'an ichil ichil u jeets'taanil jump'éel mola'ayil koonol wáaj meyajil, yéetele' tumen ku k'aabeetchajal ti'al u túumben t'aanil wáaj u béeychajal u meyajil;
- IV. Wáaj u yuumil tsol t'aanil ma' tu páajtal u éejentik u meyajil tumen k'ója'ané' ts'o'okol xane jach k'aanan u beeta'al u meyajil ti'al ma' u páak'ál ti' uláak' máak wáaj utíal u yila'al ba'ax k'ója'anili'e', u táanla'ale' yaan u beeta'al túun u meyajil yaan u beeta'al tumen juntúul máak mukulbe'enil tuláakal wáaba'as tu yóok'lal;
- V. Wáaj u meyajil tsol t'aanil ku beeta'ale' ts'iibta'an ichil

A'almaj t'aanil;

VI. Wáaj tumen ichil u mola'ayilo'ob Jala'achil ku beeta'al u meyajil yéetele' u tsol t'aanile' bin meyajnak ti'al u máak'anta'al k'ajlayil, u xokbe'enil u buka'ajil meyajil wáaj u beeta'al noj meyajil yéetel;

VII. Ken k'u'ubuk tsol t'aanil ti' yaanal máak uti'al u beetik jump'éel meyaj, ba'ale' yaan u éejentik u táanlik u tsol t'aanil je'el bix unajile' yéetele' u meyajile' ku béisychajal yéetel ku kanáantik tsol t'aanile' jach u jaajil ichil ba'ax ku kaxtik u beetik,

VIII. Wáaj u tsol t'aanile' tu yóok'lal u toj óolalil kaaj, wáaj tumen ku jan úuchul wáaj uti'al u xak'ál ko'oja'anil jach pak'be'enil; yéetel

IX. Wa tsol t'aanile' ts'íibta'an ichil u meyajil Mola'ayilo'ob Jala'achil yéetele' jach k'a'ana'an u beeta'al, lela' yaan u kanáantik ma' u loobiltik u tojbe'enil kuxtal kajnáal.

U yutsil ku ya'alik le jaats ts'íiba' je'el u béisytá'al u xu'ulsik beelal ken yanak u yóok'lalil ba'axten u beeta'al yéetele' ma' táan u ka' beeta'al u yúuchul.

Mola'ayil Jala'achile' ma' tun páajtal o k'a'aytik u tsolt'aanil chüükul k'aaba' ikil u beetik u meyaj, ja'ali' wa ka yanak u éejents'íibil wa u jach keet e'ek'sa'anil tu yóok'lal u yuumil le tsolt'aanilo'. Ti'al túun le je'ela' u mola'ayile' yaan u ts'áaik u tsol ju'unil uti'al u béisytal yaantal ti' u ts'íibil k'a'abet.

U yuumil tsol t'aanile' yaan xan u kanáantik u beetik je'el bix u ya'alik u jeets' t'aanilo'ob beyxano' wa yaan u k'iinil ma' tu beetike' yaan xan much ya'alik ba'axten ma' béeychají'.

Jaats ts'iibil 16.- Wa tumen ku ts'a'abal k'aj óoltbil u tsol t'aanil meyaj wa ku k'uubul ti' yaanale' yéetel xan ku beetik u loobilta'al u tojbe'enil máake', le Noj Mola'ayila' je'el u páajtal u kóolik máax táanlik u nu'ukbesajil tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak ti'al u ya'alik ti' u wet'ik u beetik u ka' beetik. Wa tumen xan ma' tu yu'ubaj u t'aanil uti'al ma' u beetike', le Noj Mola'ayila' yaan u ch'a' nuktik u k'yalik u nu'ukbesajil u meyaj, je'el bix u ya'alik u jets't'aanil. U p'atik u beetik meyajnaal ba'ax k'ubenta'al ti' tumen le Noj Mola'ayila' je'el u páajtal u beetik u bo'otik u si'ipil je'el bix u ya'alik u Jets't'aanil yaan ichil u jaats ts'iibil XVII ti' u Noj A'almaj T'aanil u Lu'umil Campeche.

Jaats ts'iibil 17.- U beeta'al u meyajil u tsolt'aanil chíikul k'aaba' máake' ikil u táanla'al u toj óolalile' ku yúuchul je'el bix u ya'alik u Noj A'almaj t'aanil toj óolalil, u A'almaj T'aanil toj óolalil tu Lu'umil Campeche je'el bix ulák' ku taal u jóok'ol ichilo'ob. Bey túuno u táanla'al yéetel u k'uubul u tsol t'aanil juntúul jk'oja'anile' ku beeychajal jaatspaja'an u kanambe'enil ichil le ku meyajta'al tu yóok'lal le k'oja'anille yaan ti'o'. Ma' tun úuchul beya' wa tumen jk'oja'anile' ku éejentik u múul meyajta'al. Beyxano' ma' tun jaatspajal tu yóok'lal u beeta'al u xokbe'enil meyajil, toj óolalil meyaj wa

tu yóok'lal kaxan si'ipilil, ichil le je'elo'oba' ku yila'al jach k'a'ana'an jump'éelili' ka yanako'ob. Bey túuno' u tsol t'aanil meyaje' chéen kun meyaj uti'al u béeychajal le meyajilo'ob ts'o'ok u tso'olola'.

Jaats ts'iib 18.- Tuláakal u nu'ukbesajilo'ob úuchik u táanla'al u tsol t'aanil chiíkul k'aaba' máake' yaan u tu'upul p'el u ts'o'okol u k'iinil ts'a'an ti'al u lïik'sapajal, je'el bix u ya'alik u jeets' t'aanilo'ob wa ken ts'o'okok u ka'abetchajal uti'al u beeta'al le u meyajilo'ob j-a'ala'ano'.

Wa tumen yaanal máak ti' Mola'ayil Jala'achil beetik u meyajile', u jeets' t'aanile' ch'a' nukta'abe unaj xan uti'al u béeychajal u yúuchule' yaan u ya'alik xan buka'aj k'iinil kun p'áatal lïik'sa'anil, le kéen k'uchuk túuun u k'iinil u su'utul ti' mola'ayile' le je'ela' yaan u yilik u kanáantik wa u tupik je'el bix j-a'alone'.

jaats ts'iib 19.- Wa tumen ku túuxta'al tsol t'aanil ti' u mola'ayilo'ob táanxel lu'umilo'obe' u mola'ayilo'ob le weyo' yaan u yiliko'ob ka yanak ti'ob xan tuláakal u páajtalil u kanantiko'ob, je'el bix le weya' wa uláak' waba'ax taj ma'alobil ti'al u béeychajal, je'el bix u ya'alik le A'almaj T'aana' yéetel u jeets' t'aanil mola'ayil.

Wa u mola'ayilo'ob ti'ano'ob tu sen náanach lu'umilo'obe' u jo'olpóopil táanlik u nu'ukbesajil tsol t'aanil chiíkul k'aaba' máake' yaan u k'ubik ti' je'el bix u ya'alik tu Noj A'almaj

t'aanil tu Lu'umil Mexico, chéen ba'ale' xane' yaan u yila'al kanambe'enil je'el bix u ya'alik u jeets' t'aanil le Noj A'almaj t'aana'.

**ÓOX JO'OL TS'ÍIB
U PÁAJTALIL MÁAK TU YÓOK'LAL U TSOL T'AANIL U
CHÍIKUL K'AABA'**

**YÁAX NOJ JAATS'
U PÁAJTALIL TU YÓOK'LAL U K'AJ ÓOLTIK U TSOL
T'AANIL MEYAJ, U TOJBE'ENIL, U TU'UPUL WA U
YA'ALIK MA' TÁAN U ÉEJENTIK**

Jaats ts'iib 20.- Tuláakal kajnáal ikil u ya'alik máax leti' yéetel u credenciale' yaan u páajtalil ti' u k'aj óoltik u tsol t'aanil meyaj, u yúuchul u tojküinta'al, u tu'upul je'el bix u ya'alik ma' táan u éejentik u yúuchul meyaj yéetel u chíikul k'aaba' yaan tu k'ab mola'ayil, bey túuno' je'el máakalmáak páajtalil u k'áat u béeeykunsike' je'el u yúuchule', mixba'al wa yaan uláak' ba'al ku k'áatik ka úuchuk.

Ba'ax ku núukalta'al ti' tu yóok'lal le meyaj ku k'áatiko' yaan u ch'a'anuktik ba'ax ku ya'alik le A'almaj t'aanila' utí'al u k'u'ubul ti' yéetel u ts'iibil sáasil u t'aanil wa ma'alob u tso'olol ti' te' tu kúuchilo'.

Jaats ts'iib 21.- U páajtalil yaan ti' máake' je'el u páajtal u

béeykunsike' uti'al u k'aj óoltik u tsolmeyajil u chiíkul k'aaba' máak ti'an beeta'al u meyajil, bix úuchik u yaantal, u tu'ux túuxta'an wa j-a'ala'an tu'ux kun túuxbil, lela' je'el bix u ya'lik le A'almaj T'aana'.

Jaats ts'iib 22.- Yaan u tojkiinta'al u chiíkul k'aaba' máak máax k'áatik u tsol meyajil yaan tu nu'ukbesajil, lela' wa ma' keetili', ma' chuka'antaki', ma' tu beeli' wa piitmáanja'an u t'aanil, ba'ale' ka' ila'ak je'el u béeychajal u beeta'ale' yéetel ma' unaj u beeta'al talam ba'alo'obi'.

Uláak' ba'al xane' wa ku ye'ek'sa'al jach jaaj táan u beeta'al u tsoolil meyaj jump'él molayil wa jump'él p'is óolalile', ku beetik u yila'al jach keetil meyaj ku beeta'al.

Jaats ts'iib 23.- U yuumil tsol t'aanile' je'el u páajtal u k'áatik ka ts'e'elek tuláakal u chiíkul k'aaba' wa tumen u meyajile' ma' táan xan u ch'a' nu'uktik bix u ya'lik le A'almaj t'aana' wa u jeets' t'aanilo'ob le Mola'ayila', bey xano' wa tumen tu ma' tu éejentaj u yúuchul meyaj yéetel u chiíkul k'aaba'.

U yúuchul u tse'elel u k'aaba'e' je'el u beetik ku p'áatal ma' tun páajtal u yila'al u tsol t'aanile', ja'lil chéen mola'ayilo'ob kun páajtal u meyajo'ob yéetel uti'al u táanliko'ob u ba'ax óok'lalil k'a'abet ti'ob tu k'iinil xan a'alano'. Ken k'učuk u k'iinil xu'ul u beelal le tsol t'aanilo' yan u tu'upul, je'el bix u ya'lik u jeets' t'aanil.

U tu'upul tsol t'aanile' ma' tun béeychajal u beeta'al wa je'el u páajtal u loobiltik u tojbe'enil máak wa yaanal máako'ob, bey xano' wa tumen yaan u jeets' t'aanil ku ya'alik maantats' ti'an k'abil le tsol t'aanila'.

Jaats ts'iibil 24.- U yuumil tsol t'aanil chíikul k'aaba'e' yaan u páajtalil u ya'alik ma' táan u éejentik u ts'a'abal k'aj óoltbil u tsol t'aanil yaan tu k'ab mola'ayil tumen mix tu yojéeltaj bix úuchik u yaantal ti'obi', ba'ale' yaan u ya'alik u ba'axten ma' tu éejentik yéetele' wa A'almaj t'aane' ma' tu kúulpachtik u t'aanil. Wa túun ku ch'a' nu'ukta'al ba'ax ku ya'alik u yuumil le tsol t'aanilo' u máax táanlik u tsol t'aanile' yaan u tselik u tsol t'aanil u chíikul k'aaba' u yuumil máax k'áatiko'.

Jaats t'aanil 25.- Wa u tsol t'aanil chíikul k'aaba' ku tse'elel wa ku tu'upule' yéetel ku t's'a'abal xan u yojéelt u yuumile', le máax táanlik le meyaja' yaan u túuxtik ti' le mola'ayilo'ob wa máaxo'ob ts'o'ok ka'ach u yáax túuxtik ti'ob, lela' wa yaan meyajil ku beeta'al yéetel le tsol t'aanilo', bey xano' yaan túun tseliko'ob wa tupiko'b u tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak.

KA'ANOJ JAATS TU YÓOK'LAL U MEYAJIL

Jaats ts'iib 26.- U ka'amal tu kúuchil mola'ayilo'ob u ju'unil tu'ux ku k'áata'al tsol t'aanil chíikul k'aaba' máak, u tojkküinta'al, u tse'elel wa u ya'alal ma' táan u éejental u

yúuchul meyaj yéetele' yaan u beeta'al je'el bix u ya'alik le Noj jaats Ts'iiba' yéetele' yaan xan u ch'a' nukta'al u jeets' t'aanilo'ob le Noj Mola'ayila'.

Jaats ts'iib 27.- Mix tun kulpachbil uláak' A'almaj T'aanilo'obe' máax k'áatik u tsol t'aanil meyaj chíikul k'aaba' máake' wa yaanal máak tu yóok'lale' je'el u páajtal u k'áatik tu táanil mola'ayil, tu kúuchil u Táanla'al u tsol t'aanil meyaj Jala'achile' ka ts'a'abak u yojéelt u tsol t'aanil meyaj, u tojkiínta'al, u tse'elel wa u ya'alik ma' táan u éejentik u yúuchul meyaj yéetel u tsol t'aanil u chíikul u k'aaba' yaan tu k'ab le mola'ayilo', ba'ale' uti'al u béeychajal lela' unaj u beeta'al le tsol t'aanilo'oba':

I.- U ju'unil tu'ux ku ts'iibtik u k'aaba', tu'ux kaja'an wa uláak' u bixil u túuxta'al t'aan ti' je'el bix u tsol t'aanil unaj u tojkiínta'al, yaan u p'éelinkuntik yéetel u ju'unil ku ye'esik ka'abet u yutskínta'al.

II.- U chíikul k'aaba' máak yaan tu *credencial*

III.- U yaantal u joron ts'iibil u k'aaba' wa u tsaalil aal k'an ti' túumben nu'ukbesajil.

IV.- U bixil u k'áat ka k'u'ubuk ti' tsol t'aanil u chiikul k'aaba', lela' je'el u páajtal u k'u'ubul tu k'abe', chéen ti' u yoochel wáalal ju'un wa u bisik u ts'aalil mola'ayil. Mix bik'in kun túuxbil ti' ti' u túumben nu'ukbesajil *internet* wa u k'u'ubul ti' ti' u mejen nu'ukulul *dispositivos magnéticos*.

Jaats ts'iib 28.- U kúuchil mola'ayilo'ob ku táanliko'ob u

tsol t'aanil ch'íkul k'aaba'e' yaan u ts'áaiko'ob u yojeltik ti' u yuumil u tsol t'aanil ch'íkul k'aaba' u bixil u bin yéetel u k'áat chi', lela yaan u túuxtik t'aan ti' tu najil wa ichil u nu'ukbesajil *internet* u k'áatmaj, lela' ichil junk'aal meyaj k'iinil úuchik u k'ubik u ts'íibil tu'ux ku k'áatik, le je'el xana' uti'al ka k'u'ubuk u tsol t'aanil tu k'áataj, lela' ichil u lajun k'iinil úuchik u túuxta'al t'aan ti', bey xano' uti'al u beetik u bo'olil ka'abet.

U junk'aal k'iinil ts'a'an uti'al u túuxta'al t'aan ti'o' je'el bix u ya'lik u ts'ook jaats ts'íiba' je'el xan u páajtal u xaantal u láak' k'iino'obe' chéen jumpáak wa ku yaantal u ba'ax óok'lalil u yúuchul beyo'.

Jaats ts'íib 29.- Wa le k'áat chi' ti' u ts'íib ju'unil ma' táchan u jach na'ata'ale' wa ma' chuka'an u tsoolil ba'ax ku k'áatalale' je'el bix unaj u ya'lik k'a'abey u k'áatik le Jaats ts'íiba', u Kúuchil Mola'ayil táchanlik le tsol t'aanilo'oba' yaan u jan túuxtik t'aan ti' u yuumil máax k'áatik ichil u yóoxp'éelil k'iin úuchik u k'ubik u ts'íib ju'unil, uti'al u k'áatik u k'ubik ichil u jo'op'éelil k'iinil u tsoolil ba'ax k'a'abet ti'. Wa ma' táchan u k'ubike' yaan u p'áatal bey k'áat chi'ita'al le tsol t'aanilo'.

U k'áatal ti' u yuumil u chúukbesik u tsol t'aanile' ba'ax ku k'áatike' ku beetik u xaantal u meyajil unaj u beetik u Mola'ayil u ts'a'abal k'aj óoltbil u tsol meyajil Jala'achil.

Jaats ts'íib 30.- Wa tumen u tsol t'aanil ch'íkul k'aaba'

máak ti'an tu nu'ukbesajil meyaj Mola'ayil yéetel le je'ela' ku ya'alik ma' táchan u béeychajal u k'u'ubul tsol t'aanil meyaj u tojkiinta'al, u tse'elet wa ya'alik ma' táchan u éejenta'al u yúuchul meyaj yéetele' yaan u máak'anta'al u ts'iib ju'unil tu'ux ku ya'alik ma'

**NOJ A'ALMAJ T'AANIL 231, TS'ABA'AN OJÉELTBIL
TUMEN U LXI MOLA'AYIL MÚUCH' MEYAJ WÍINIK TU
LU'UMIL CAMPECHE TU JALA'ACH TS'AALAJIL NOJ
JU'UN 5166, ICHIL U K'IINIL 21, TU WI'INALIL ENERO
TU JA'ABIL 2013.**

ULÁAK' JEETS' T'AANILO'OB

U YÁAXIL.- Le A'almaj T'aana' ku káajal u béeytal ti' u jo'olajun k'iinil ts'oka'an u ts'aba'abal ojéeltbil ti' u Noj Ts'aalajil A'almaj T'aanil u Lu'umil Campeche.

U KA'AP'ÉELIL.- U jeets' t'aanil ti'al u béeychajal u k'aj óolta'al u k'aaba' máak, u yutskiinta'al, u tu'upul wáaj u kúlpach t'aanil tu yóok'lal yaan tu k'ab Mola'ayilo'obe', yaan u túumbenkúunsa'al wáaj u máak'anta'al uláak'o'ob tumen le Noj Mola'ayila', chéen ba'ale' tu ichil u lajuntujo'olajump'éel k'iinil ts'oka'an u jo'op'ol u béeychajal u meyaj le Noj A'Almaj T'aana'.

U YÓOXP'ÉELIL.- Tuláakal u ts'iibil ju'unil ikil u k'áata'al u tsol t'aanil meyaj Jala'achile' oksa'ab tu k'iinil ma' káajak

u béeychajal u meyaj le Noj A'Almaj yéetel wáaj jk'u'ub tu
mejen kúuchilo'ob u táanla'al ti'al u k'u'ubul u k'aaba' máak,
u yutskiinta'al wáaj u tu'upul u chiikulilo'ob u liik'smajo'obe',
yaan u ts'o'oksa'al u meyaj je'el bix u ya'alik u Noj A'Almaj
Taanil u Ts'a'abal K'aj óoltbil u meyaj Jala'achil.

U KAMP'ÉELIL.- U Mola'ayilo'ob Meyaj Jala'achile' yaan u
ts'áaiko'ob ojéeltil te' Noj Mola'aya' ts'oka'an u yóoxk'aal
k'iinil jo'op'ok u meyaj le Noj A'Almaj T'aana', u tsoolil u
túumben nu'ukbesajilo'ob ikil u liik'sa'al u k'aaba' máak yaan
tu k'abo'ob.

U JO'OP'ÉELIL.- U pikil ju'unil tu'ux ku ya'alik jach
kanambe'enil u jeets' t'aanilo'obe' je'el bix u ya'alik u Yóoxp'éé
noj jaats ts'íibil le Noj A'Almaj T'aana' yaan u ts'a'abal k'aj
óoltbil tumen u Mola'ayilo'ob Meyaj Jala'achil tu yóoxk'aal
k'iinilo'ob ts'oka'an u ts'a'abal k'aj óoltbil xan le Noj A'Almaj
T'aana', beyxano' ichil le k'iino'ob je'elo' yaan u túuxtiko'on tu
Noj Mola'ayil utí'al u jeets' ts'íibta'al u k'aaba' le pikil ju'uno'.

U WAKP'ÉELIL.- Ku tse'elet tuláakal le jeets' t'aanilo'ob ku
kulpachtiko'ob ba'ax ku ya'alik le A'Almaj T'aana'.

Jts'a'ab ojéeltil tu Najil Jala'achil u Lu'umil Campeche yaan
tu kaajil San Francisco de Campeche, Campeche, ichil u
ka'alajun k'iinil u wi'inalil junio tu ja'abil ka'alajuntuwaxbaak'.

C. Gloria del Carmen Gutiérrez Ocampo. Diputada
Presidenta.- C. Silvia María Avilés Rivera, Diputada

Secretaria.- C. José Manuel Cambranis Caballero, Diputado
Secretario. U joron ts'íib u k'aaba'ob.

Ichil u meyaj unaj u beeta'al, je'el bix u ya'alik u jaats
t'aanilo'ob 48, 49 yéetel 71, tu chan jaats ts'íibil XVIII U Noj
A'almaj T'aanil u Lu'umil Campeche kin túuxtik ka ts'íibta'ak
yéetel ka ts'a'abak k'ajóoltbil ichilo'one'ex.

Jts'a'ab ojéeltbil tu Kúuchil Meyaj le u Noj Mola'ayil u Lu'umil
Campeche yaan tu kaajil San Francisco de Campeche,
Campeche, ichil u ka'ap'éel k'iinil u wi'inil julio tu ja'abil
ka'alajuntuwakbaak'.U JALA'ACHIL U LU'UMIL CAMPECHE,
LIC. FERNANDO EUTIMIO ORTEGA BERNÉS.- U
KA'AJALA'ACHIL "A" U KÚCHMAJ U MEYAJ KA'ALAJIL,
MTRA. PERLA KARINA CASTRO FARÍAS.- U joron ts'íibil u
k'aaba'ob.

**NOJ A'ALMAJ T'AANIL 232, TS'ABA'AN OJÉELTBIL TU
JALA'ACH TS'AALAJIL NOJ JU'UN 5033, ICHIL U K'IINIL
6, TU WI'INALIL JULIO TU JA'ABIL 2012. TU YÓOKLAL U
LX U MOLA'AYIL MÚUCH' MEYAJ WÍNIK TU LU'UMIL
CAMPECHE.**

**U TS'OOK A'ALMAJ T'AANILO'OB JTS'A'AB OJÉELTBIL
TUMEN U MOLA'AYIL MÚUCH' MEYAJ WÍNIK TU
LU'UMIL CAMPECHE**

**NOJ A'ALMAJ T'AANIL 30, TS'ABA'AN OJÉELTBIL
TUMEN U LXI MOLA'AYIL MÚUCH' MEYAJ WÍNIK TU**

**LU'UMIL CAMPECHE TU JALA'ACH TS'AALAJIL NOJ
JU'UN 5166, ICHIL U K'IINIL 21, TU WI'INALIL ENERO
TU JA'ABIL 2013.** KU TSE'ELEL U JAATS TS'ÍIBIL 74 YAAN
ICHIL U A'ALMAJ T'AANIL U TS'A'ABAL OJÉELTBIL U TSOL
MEYAJIL JALA'ACHIL TU LU'UMIL CAMPECHE.

ULÁAK' JEETS' T'AANILO'OB

U YÁAXIL.- Le A'almaj T'aana' ku káajal u béeytal ti' u
jo'olajun k'iinil ts'oka'an u ts'aba'abal ojéelbil ti' u Noj
Ts'aalajil A'almaj T'aanil u Lu'umil Campeche.

U KA'AP'ÉELIL.- Ts'aabil ojelbil ti' u Noj Mola'ayil taanlajil
tokbail Kaaj yéetel ti' u Mola'ayil u ts'a'abal k'aj óoltibi u tsol
meyajil Jala'achil wey t Lu'umile'exe'.

U YÓOXP'EELIL.- Ku tse'elel tuláakal le jeets' t'aanilo'ob ku
kulpachtiko'ob ba'ax ku ya'alik le A'almaj T'aana'.

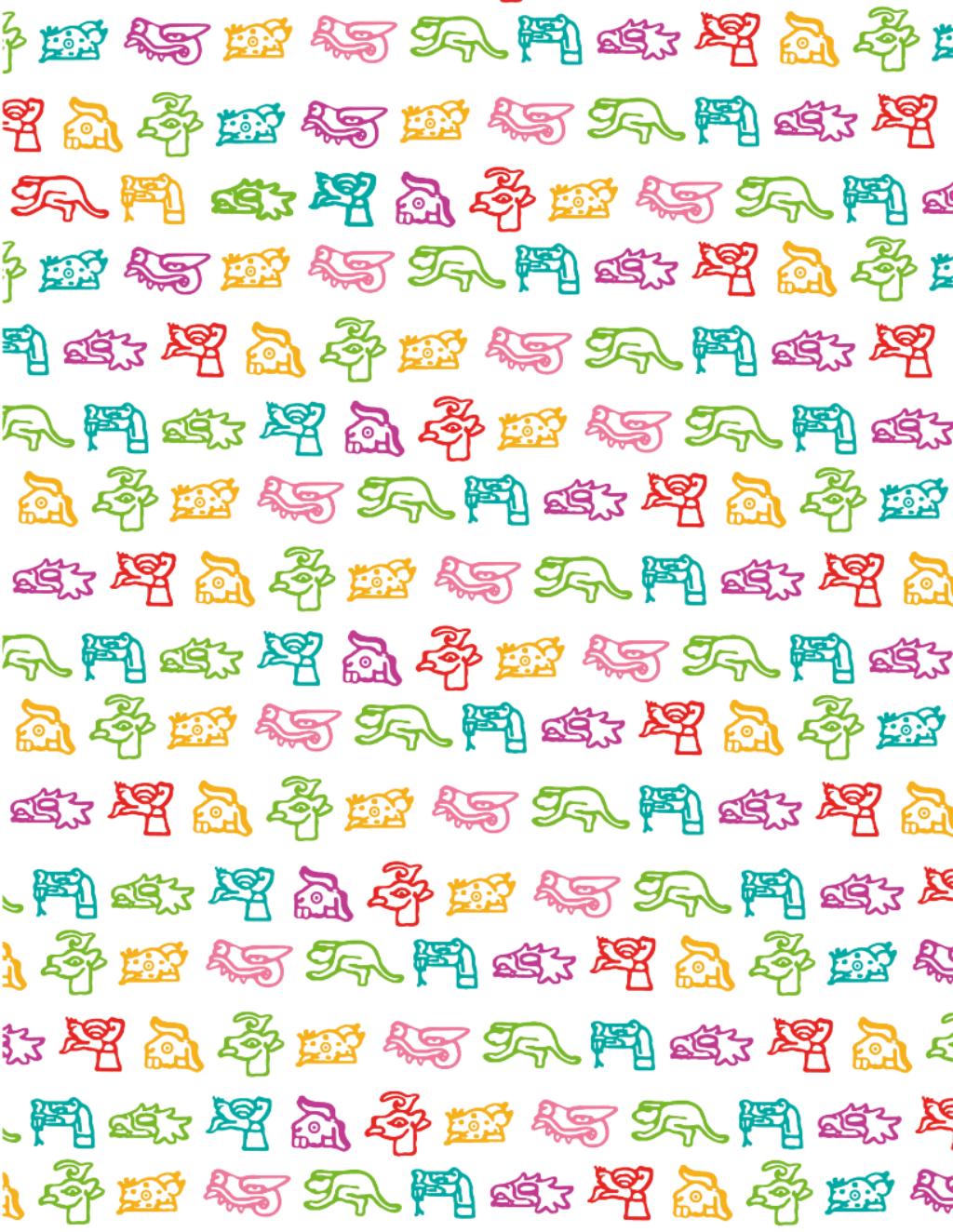
Jts'a'ab ojéelbil tu Kúuchil Meyaj le u Noj Mola'ayil Múuch'
Wiinik u Lu'umil Campeche yaan tu kaajil San Francisco de
Campeche, Campeche, ichil u bolonlajun k'iinil u wi'inalil
diciembre tu ja'abil ka'alajuntuwaxbaak'.

C. José Manuel Manrique Mendoza, Diputado Presidente.-
C. Humberto Manuel Cauich Jesús, Diputado Secretario.-
**C. Teida García Córdova, Diputado Secretario. U joron
ts'íibil u k'aaba'ob.-----**

Ichil u meyaj unaj u beeta'al, je'el bix u ya'alik u jaats

t'aanilo'ob 48, 49 yéetel 71, tu chan jaats ts'übil XVIII U Noj A'almaj T'aanil u Lu'umil Campeche kin túuxtik ka ts'üibta'ak yéetel ka ts'a'abak k'ajóoltbil ichilo'one'ex.

Jts'a'ab ojéelbil tu Noj Najil Jala'achil u Lu'umil Campeche yaan tu kaajil San Francisco de Campeche, Campeche, ichil u kantuka'ak'aal k'iinil u wi'inalil junio tu ja'abil ka'alajuntuwakbaak'.- **U JALA'ACHIL U LU'UMIL CAMPECHE, LIC. FERNANDO EUTIMIO ORTEGA BERNÉS.- U KA'AJALACHIL, LIC. WILLIAM ROBERTO SARMIENTO URBINA.**

COTAPEC

COMISIÓN DE TRANSPARENCIA Y ACCESO A LA
INFORMACIÓN PÚBLICA DEL ESTADO DE CAMPECHE